

Адриан Рогоз

Нещо повече от едно
истинско престъпление

„Да разработиш в петстотин страници една тема, която може чудесно да се преразкаже за няколко минути, е мъчителен и вреден захлас“.

Джордж Луис Бърджис

В стаята на полицейския инспектор влезе висок мъж, леко прегърбен и с прошарена коса, сресана като каска. Беше изискан, строго елегантен; но орловият му поглед застави полиция да стане от стола си.

– Аз съм критикът Гама¹ – рече посетителят и седна, като подпря бастуна си на бюрото.

– Инспектор Гара² – любезно се представи другият, който въпреки странния каламбур беше почти убеден, че в случай на борба кошутата ще се окаже по-силна от ноктите на хищника. – С какво мога да ви услужа?

– Уведомиха ме, че вие се занимавате със случая на Андрея Гала. Ние бяхме приятели.

– Знам. Благодаря ви, че сте си направили труда да дойдете. И без това смятах да ви посетя по този повод...

– Това съвсем не ме затруднява, важното е да се изяснят обстоятелствата, при които е починал Андрея Гала, един от нашите големи писатели, предполагам, че...

– Безспорно – побърза да каже инспекторът. – Чел съм произведенията му...

– Да разбирам ли, че сте специалист в... литературните престъпления? – попита Гама, а неговият събеседник долови в гласа му злъч.

– С литературните престъпления, където жертвите са най-много, се занимавате вие, критиците – отвърна Гара агресивно. – За нас, полицайте, остават случаите, когато авторът е убит. Но дори и тогава се случва, както при Гала, да имаме работа не с крадец на писци, а с отбрано перо... Споменатите от вас престъпления, макар и да са много интересни, не стават достатъчно често, за да може човек да се специализира...

– И все пак тук има нещо странно... – присви очи Гама. – Зад вашата логика...

– Кое ви се струва странно?

– Стилът!

Тази дума докосна Гара като изумяващ кинжал. Той се изчерви и измънка смутен:

– Да се върнем на вашия приятел.

– Преди да ви съобща някои подробности, които, предполагам, са известни само на мене, ще трябва да ви подложка на кратък разпит във връзка с обстоятелствата, при които е настъпила смъртта на Гала.

---

1. Гама (исп.) – козичка, кошута. Б.а.

2. Гара (исп.) – нокът, лапа. Б.а.

Учудва ли ви моето желание?

– Не – усмихна се полицейският инспектор, сякаш поласкан от невероятната процедура. – Знам, че от дълго време не сте се виждали с Га-ла, така че донякъде разбирам любопитството ви...

– Донякъде ли? – възкликна критикът, неприятно изненадан. – Зна-чи, имате някои възражения?

– Те не се отнасят до вас. В изясняването на една полицейска загад-ка съществуват различни степени на достоверност. Естествено, по-голя-ма част от въпросите могат да бъдат разрешени задоволително с помош-та на материалните доказателства. И все пак има случаи, при които под-будите и обстоятелствата не са подсказани от нищо и тогава достовер-ността е по-хлъзгава. Както в нашия случай. На пръв поглед всичко изг-лежда ясно, що се отнася до причината за смъртта... Тялото на писателя е намерено в работния му кабинет, заключен отвътре. Га-ла е умрял от отравяне с приспивателни. По чашата на бюрото имаше следи от уиски, в което е било разтворено смъртоносно количество от тях. Таблетките е взел от банята. Няма съмнение, че сам си е приготвил последното питие.

– Доколкото разбирам, искате да откриете какво го е накарало да се самоубие...

– Или кой. Впрочем вече попаднах на следа.

– Така ли?! – недоверчиво рече Га-ла, после хвана бастуна и добави иронично – Изглежда, не съм ви необходим повече.

– Напротив – засмя се инспекторът Га-ра, но веднага млъкна, от кое-то смехът прозвуча още по-зловещо. – Следата води към вас.

– Към мен?

Погледът на критика прониза Га-ра, който в същия миг си помисли, че името Га-ла е по-подходящо за свръхпроникващите лъчи, отколкото за нежната кошута.

– Знаете ли – заобяснява инспекторът, – в телефона му е било мон-тирано приспособление за звукозапис.

– Е и? – хладно и с презрение попита критикът.

– И някой, предполагам, самият Га-ла, е изтрил последния разговор от лентата...

Критикът не зададе повече въпроси; продължи да наблюдава спо-койно инспектора.

– Вероятно искате да знаете какво ни кара да мислим, че това е пос-ледният разговор... Няколкото думи, които е забравил или нарочно не е заличил. Да... Не виждам защо би трябвало да ги крия от вас... „Довиж-дане, Гаса³!“

– По този начин булото на тайнствеността става по-плътно – тежко произнесе критикът, макар казаното да прозвуча като шега.

– Накратко, това е госпожа Гаса, бивша ваша приятелка...

– И сега ми е приятелка – властно го прекъсна критикът и вдигна бастуна си като жезъл.

– ...която е била приятелка и на Гала...

– Не виждам каква е връзката.

– Последният разговор...

– Пренебрегвате думите „довиждане“, които противоречат на случилото се.

– Зависи как се тълкуват.

– И как ги тълкувате?

– Никак. Засега събирам факти. Още се лутам, търся истината.

– Истината ли? – саркастично възкликна Гама. – С вашите... полицейски методи никога няма да успеете да откриете истината, дори да я държите в ръцете си. – Той тупна красноречиво с бастуна по пода.

– И ви се струва – възрази съвсем любезно инспекторът, – че вашите методи на... критик са по-ефикасни, като търсите художествената истина?

– Може и да не са, изкуството не се взема на сериозно, докато полицията има претенции, че е сериозно учреждение.

– Всяко нещо е сериозно, когато помага за разбулването на една загадка.

– Тези общоизвестни истини нямат връзка с действителния случай. Допускам, че истината не е една недействителна точка, а сбор от дребни факти, които си взаимодействат. А понякога – както е при смъртта на моя приятел – вашите методи са много груби, за да проникнат в дълбочина. Затова са необходими...

– Гама-лъчите на вашия ум – усмихнато подметка инспекторът.

– По-точно не бихте могли да се изразите – похвали го критикът без сянка от насмешка.

– Благодаря – отвърна инспекторът със същия тон.

– Някои особености на вашия стил все пак ми дават надежда, че можете да се отърсите от професионалните предразсъдъци – предпазливо произнесе критикът, а Гама не се усъмни в искреността на думите му. – Аз дойдох с намерение да направя някои важни изявления, но те биха били полезни само ако бъдат измерени с много прецизни везни. Всеки

груб метод...

– Ще се постарая да оправдая доверието ви – прекъсна го Гара с непонятен за самия него ентузиазъм. – И за да ви докажа добросъвестността си, ще ви предложа да изберете: мога ли да запишвам думите ви, или не, както пожелаете.

– Казаното дотук записано ли е?

– Да.

– Нищо не пречи да запишете и това, което ще последва – с пълно безразличие рече Гама.

Инспекторът се размърда притеснено на стола си:

– Моля ви да не изтълкувате погрешно думите ми. Разбирам, че самото ми присъствие може да окаже влияние на анкетата. И в нашата област се прилага принципът на Хайзенберг. Операторът влияе на опита. Но моята работа е все пак необходима. Иначе не бихте дошли при мене... Уверявам ви, че го смятам за чест...

– Добре – прекъсна Гама пелтеченето на събеседника си. – Да преминем към повода за нашата среща. Накратко казано, мисля, че аз съм моралният подбудител за смъртта на Гала.

Инспекторът се опита да изрази учудване, но на другия му се стори, че това е игра на любезност.

– Докато не споделите мотивите, които са ви довели до този извод, позволете ми да имам сериозни съмнения.

– Досещам се в какво се състоят съмненията ви. Но те не се докосват до същината на въпроса.

– Вие сам казахте, че не сте сигурен, а само се смятате за морален подбудител...

– Казах, че така мисля, защото е трудно да възстановя лъкатушния път на психическите подбуди, но уликите са несъмнени.

– Значи, и вие прибягвате към материалните фактори...

– Истина е, че има и едно материално доказателство. – Гама извади от чантата си сдиплено списание. – Но моето предположение се основава на мотиви от друго естество, чисто душевни. Впрочем дори и да не се съмнявам във вината си, все пак мисля, че не съм го сторил предумишлено, или пък съзнателно. А сега нека преминем към това, което наричате материално доказателство.

Той подаде на инспектора списанието, разгънато на една страница със статия, посветена на творчеството на Гала. Инспекторът зърна статията и веднага се задълбочи в четенето, сякаш го грабна вихрушка. Макар че минаваше трийсетте, той приличаше на момче – навярно поради

ниския ръст, свежото лице и живите зелени, малко тъжни очи. Прочете статията на един дъх, като от време на време се чуваха възгласи на учудване и възхищение, а Гама го наблюдаваше весело, с удоволствие. След като привърши, върна списанието на критика.

– Чудесен портрет! – каза в заключение. – Ако ми позволите да изразя мнението си, трябва да призная, че винаги съм ви смятал за голям писател. И понеже имах възможност да проуча задълбочено творчеството, което разглеждате, сега впечатлението ми за вас е още по-възторжено. А с тази статия съвсем ме изумихте. За пръв път виждам, че едно обикновено резюме може да бъде пленителна самостоятелна творба. Бих казал, че сте успели да предадете с хиляда думи това, което Гала е постигнал с триста страници.

– Проницателен сте, господин Гара. Познахте оръжието, с което извърших убийството: ето това обикновено резюме, което никак не е обикновено, а в същност не е и резюме.

– Извинете, думата наистина е груба...

– Ни най-малко, просто е неточна...

– Разбира се, впрочем вече ви казах мнението си...

Може да прозвучи странно, но бих казал, че романът на Гала е немел препис на вашите редове...

– Вие сте по-прозорлив, отколкото предполагам. Това е истината!

– Сега започвам да разбирам. Било е нещо като литературно състезание. Неговият научнофантастичен роман имаше голям успех. Тогава сте публикували онези три колони, в които между другото сте предали съдържанието на романа. И това ваше превъзходно произведение, написано сбито и внушително...

– Доближихте се до истината, но понеже пропускате една подробност, не долавяте основното: колко страшно беше оръжието, с което го убих. Уточнявам, няхах намерение да унищожавам човека, когото продължих да смятам за свой приятел, макар че вече не се виждахме, а една груба черта в неговия талант.

– Изведнъж престанах да разбирам.

– Прочетете датата, на която е излязло списанието, и ще доловите ужасното положение.

– Господи! Наистина статията е написана преди една година. Колко сте били жесток!!! Преди Гала да привърши романа си, вие сте го създали в една действена форма. Но как той не го е прочел? Ах, да, разбирам! Публикували сте статията в някакво посредствено провинциално списание...

– Неумолимо вървите към развързката. Но още не сте успели да стигнете до онова, което предизвика експлозията. Лесно мога да ви докажа, че романът на моя приятел още не беше започнат в момента, в който написах статията.

Инспекторът извади от бюрото си няколко листа, прегледа ги бързо и съсредоточено, а когато ги поставяше обратно в чекмеджето, откри книгата на Гала.

– Мисля, че датата е означена в края...

– Да. Чрез неговото високомерие можете да измерите обхвата на моето престъпление.

– Смаян съм! Гала започнал романа си един месец след излизането на вашата статия. Следователно имаме доказателство, че написаната от вас статия не е гениален плагиат...

– Да не използваме гръмки думи, господине. Все пак аз прибягнах до плагиат.

– Позната ли ви беше идеята на романа?

– Разбира се, тя беше моя.

– Ах!

– Този път не мога да ви доставя... материални доказателства, при все че една машина за анализиране на стила може да потвърди авторството ми. Търсете успеха на това, което нарекохте „резюме“, именно във факта, че идеята е моя. И пак оттук произлиза съвършенството на престъплението, макар че моето признание...

– Вашето признание хвърля нова и странна светлина върху цялото дело. Изненадва ме само това, дето сте отгатнали безпогрешно, че вашият приятел ще открадне темата и ще я разшири до размерите на роман.

– Нещата не са толкова сложни. Идеята ми хрумна по време на разговор с него. Разказах му я разпалено и даже в този миг на вдъхновение намерих и формата на статията, която написах веднага, щом си отиде Гала. Докато говорех, по очите му забелязах до каква степен го плени идеята ми и че ще я открадне. Но не как да е. Гала беше прекалено високомерен, за да заимствува идеи или да ги прибави към свое произведение. Като ми отнемаше идеята, той беше убеден, че вади бисера от калта, при все че като го постави в роман, го унищожи. Именно тези принципни противоречия ни разделиха. Аз се позовавах на сбитото, стегнатото произведение, той – на таланта, на повика за съществуване, едни твърде съмнителни понятия, които в крайна сметка раждат успеха.

– Наистина ли смятате, че талантът и успехът са незначителни неща и че е възможно да се прави изкуство без тях?

– Как мога да мисля така? Но талантът е само една отправна точка, не е...

– И успехът ли е отправна точка?

– Дори и това не е. Той е само един тест и често пъти въображаем. Талант са имали и алхимиците, но за превръщането на неблагородните метали в злато им липсвали способности. Много пъти сме се карали заради различията в мненията, но пак сме се помирявали.

– Ще ми позволите ли да попитам дали посредница за помиряването не беше госпожа Гаса?

– Може би, но нас ни интересуват причините за разногласията, а не за сдобряването.

– Да не би и за едното, и за другото причината да е била една и съща? Извинете ме за грубостта, но вие сам си забихте камата на обвинението и всяко нейно движение е болезнено, за съжаление...

– Нищо не е изключено в този свят, но вашето предположение би могло да бъде вярно само ако се позовава на подсъзнанието ни. Но защо искате да предпочета неясното предположение пред реалността на фактите: теоретичното разногласие между мене и Гала?

С изтънчения си усет полицейският инспектор долови незабележимо раздражение в думите, произнесени спокойно.

– Няма да настоявам върху факта, че теоретичните ви разногласия завършиха трагично, но вие сам ми предложихте в началото да предпочета изтънчените методи пред традиционните.

– „Грубите“, това е думата, която употребих, и тя не се покрива с „традиционните“...

Инспекторът, който досега неспокойно се въртеше в креслото си, стана и се приближи до Гама. Критикът се усмихна, изненадан от момчешки непохватния вид на Гара, който зърна усмивката и рече с леко раздражение:

– Не оспорвам нищо от това, което заявихте. Само ми се струва, че истинската причина уявва и на вас.

– Щом сте толкова убеден, нямам какво повече да добавя – рече Гама, взе бастуна си и стана.

– Не съм толкова убеден – запелтечи инспекторът и едва докосна ръката му. – Това е само предположение. – Критикът отново го стрелна с поглед. – Исках да кажа, че други хора го правят от ревност. Не възразявайте! Знаем, че госпожа Гаса ви е напуснала приблизително по времето на статията.

– Госпожа Гаса живее при мене...

– Така е. Но само от няколко седмици, след като Гала похарчи всичките си пари, получени от романа...

За пръв път критикът загуби самообладание. Отпусна се в креслото с уморен вид.

– Щом знаете всичко това, защо още ме измъчвате?

– Извинявайте. Вие дойдохте доброволно... Исках само да ви обърна внимание, че не сте извършили истинско престъпление, ако изобщо във вашия случай можем да говорим за престъпление.

Гара погледна с видимо състрадание мъжа, който седеше сломен в креслото. И изведнъж забеляза, че елегантният му костюм е доста износен.

– И все пак това, което ви казах, отговаря на действителността.

– Вярно е. Но е по-правдоподобно да мисля, че се е самоубил, защото беше с разстроени нерви и разорен, не защото е бил потресен от вашата статия. А за разоряването, пък даже и за болестта е виновна...

– Не – буйно възрази Гама и удари с бастуна по пода. – Нейната единствена вина е...

– Лекомислието – допълни инспекторът, като видя, че посетителят му се колебае.

– Приятелката на един истински писател не може да бъде лекомислена. – Бих казал, че по-скоро има наивна представа за действителността, една елементарна жажда за ярки цветове и звуци, някакъв детински страх от смъртта. Впрочем в това отношение си приличаха с Гала... Може би затова понякога чувствувахте нужда да се върне в моя строг живот.

– Но в действителност тя го е съсипала.

– Вие не знаете колко съсипана е тя самата.

Ненадейно инспекторът промени темата:

– Опитвал ли се е Гала и друг път да се самоубива?

– Той не, но двама от героите в романа му завършват така.

– Много интересно. Още ли мислите, че вашата статия е предизвикала смъртта му?

Критикът не отговори веднага. Двамата мъже се погледнаха настоячиво, с любопитство, но без враждебност.

– Да. И ще ви кажа защо. Темата, която ми открадна Гала, донякъде прилича на описаното от Уелс във „Войната на световете“. Ако си спомняте, в нея нашествениците марсианци загиват от земни микроби, против които не са имали имунитет. Картината, описана от мене, беше пообобщаваща. Извънземният посетител който успява да се превъплъти в

образа на човек, бива унищожен коварно и бързо от цялата природа на Земята. Всички се отнасяли враждебно към него въпреки човешкия му образ. Бих казал, че това схващане е по-диалектично.

– Обаче не разбирам...

– Веднага ще проумееете до какво искам да стигна. Това, което още първоначално за мене беше космическа трагедия, за Гала се превърна – може би от комерчески съображения – в сантиментална драма с щастлив край...

– И?

– Как, не ви ли е ясно?

– Не – съдържано отвърна инспекторът. За пръв път на Гама му се стори, че го гледат неумолимите очи на полицаи.

– За мене е очевидно, че шокът, причинен от статията, е възбудил у Гала желанието за самоубийство, което дотогава е съществувало в латентно състояние...

Гама се задуши от пристъп на кашлица.

– Извинете – рече той с насълзени очи. – Ако ми позволите да повторя казаното, ще подчертая, че има нещо вярно във вашите твърдения, но понеже пренебрегвате една подробност, не долавяте и същността ѝ. Откъде знаете, че Гала е чел статията ви?

За част от секундата инспекторът видя в очите на критика страха и порива на човек, който скача над пропаст. Обаче в гласа на критика се долови само чистосърдечно учудване, когато каза:

– Самата му смърт го доказва.

– Много съжалявам – изстена Гама. – Понеже сте убеден, че вашата посредница е подхвърлила статията, този път вие ми дадохте един прибрзан отговор...

– Нищо не съм казал... – възрази критикът.

– Нищо ли ви се струва този явен омагьосан кръг? Напротив, казахте прекалено много неща...

Гама, който подпираше глава върху ръцете си, скръстени на дръжката на бастуна, веднага сведе чело.

– Без да искате – продължи инспекторът, – вие изразихте опасенията си, че госпожа Гаса му е занесла статията. Вашето мълчание го потвърждава.

– Нямайте никакво доказателство – промълви критикът.

– Имам. Върху работната маса на Гала се намира списанието със статията...

– Значи, сте ми погодили номер! – разгневи се Гама и пак удари с

бастуна по пода.

– Заклевам ви се, че прочетох статията едва сега, когато ми я дадохте – любезно се усмихна инспекторът.

– И искате да ви повярвам, така ли?

– Признавам, че допуснах грешка. Когато намерих списанието, погледнах датата. Като видях, че е от миналата година, не прочетох статията. Само дадох страниците на дактилоскопично изследване.

– Вероятно е така, както казвате. Виждате, че предположенията ми не ме излъгаха.

– Още не съм стигнал до споменатата подробност.

Съжалявам, че трябва да ви съобщя нещо, което ще срине всичките ви доводи...

– Слушам ви – въздъхна Гама. – Започвам да се боя от вас.

За миг лицето на инспектора се поколеба между смущението и задоволството, после той извади от бюрото си книгата, които вече беше разглеждал, и произнесе с делови глас:

– По списанието има много отпечатьци от пръсти, по-голямата част от които са на Гама. Това говори ли ви нещо?

– Да. Моята статия го е развълнувала...

– Само че отпечатьците се нижат във времето. Най-старите са отпреди една година. Това показва, че въпреки високомерието си не е пропуснал нищо от публикуваното за него. Изобщо намерих цели папки с рецензии и информации, посветени на неговото творчество. Обаче само вашата статия беше разгъната върху масата. Разбирате ли?

– Това, което ми казахте сега, дълбоко ме развълнува.

– Разбирам ви. Положението е доста мъчително! От една страна, сте прав да твърдите, че написаните от вас редове са причинили на Гама шок. Даже още нещо, отпечатьците показват, че е бил завладян от натраплива мисъл. А понеже някои от тях са от преди година, имаме право, от друга страна, да твърдим по безспорен начин, че неговият роман е плагиатство, извършено предумишлено, от което вашата виновност съвсем избледнява. Следите ли мисълта ми?

– Вашите разсъждения са още по-смайващи, защото са необорими.

– Накратко казано, ако може да се говори за престъпление... – Инспекторът млъкна и замислен, разлисти книгата върху бюрото, сякаш търсеше подходящи думи. – Най-справедливо е да смятаме за извършител на престъплението самия Гама. С упорството на обладан от зли духове човек, той сам погуби живота си. Играеше комар, пиеше, вземаше опиати. Получените за романа пари похарчи много бързо. После се

замеси в някакви тъмни афери и до такава степен се оплете в тях, та през последните си дни непрекъснато се боеше, че ще бъде арестуван. Възможно е госпожа Гаса да е била негова жертва. Обаче е безспорно, че е смятала да остане при него, докато има пари. Може би това поведение означава жестокост, но може да бъде и израз на презрение. Заредилите се несполуки, изчезването на жизнения тонус са породили желанието да се самоубие, както вече споменахте.

– И все пак какво търси там моята статия?

– Както статията, подписана от вас, така и изтритата магнетофонна лента, на която е останало само името на госпожа Гаса, са изфабрикувани веществени доказателства, с цел да ви въвлекат в причините за смъртта му и да ви обвинят...

– Какво коварство!

– Не сте прав. Вие изисквате от мене, а и от действителността да бъдем изтънчени. А начинът на действие на вашия приятел безспорно е изтънчен.

Инспекторът му хвърли бегъл поглед – дали не го обиди? И наистина Гама се запита: шегува ли се неговият събеседник? После намръщен отговори:

– Каква изтънченост е тази, която те вкарва в каторга?

– Смятам, че преувеличавате с каторгата. Неговото отмъщение е по-изтънчено. Доказателство за това е, че сам дойдохте да признаете вината си. Твърдя, че е несправедливо да обвиняваме Гала в коварство, защото едно отмъщение, колкото и пресилено или първобитно да е, то е само една последица. Впрочем всички постъпки на Гала преследват мъст. Съгласен ли сте, че той беше писател с голям талант?

– С който непрекъснато се подиграваше. Многословието му, разводнеността на романите му го доказват...

– Ще си позволя да не се съглася напълно с вас...

– Моля.

– Моето мнение е, че превъзходните кратки произведения не могат да премахнат съществуването и на епически творби. Маларме не може да заличи Рабле.

– Това мнение е неоспоримо, но не забравяйте, че търсим плътност и в романите, които наричате епически.

– Исках само да подчертая, че успехът на Гала не е незаслужен, въпреки че е правил отстъпки пред вкуса на определени читатели. В този смисъл дори ако идеята на романа му е била открадната, това, което е постигнал, е оригинален и жизнеспособен вариант.

– Вярвате ли в това? – тъжно попита критикът.

– Напълно. Вие сте осъдили предварително кражбата му, защото сте били убеден, че ще ви ограби; но същевременно никак не е изключено вие да сте предизвикали решението му.

– Това е само предположение.

– Не. Отпечатъците и желанието му да ви отмъсти доказват, че статията го е преследвала, ожесточила го е и е играла важна роля в поведението му през последната година.

– Значи, все пак съм виновен.

– До известна степен, да. Не се съмнявам, че намеренията ви не са били престъпни и че когато сте публикували статията, дори и през ум не ви е минавало какви трагични последици ще има.

Но не трябва ли един писател, един критик да предвижда последиците от творчеството си?

– Вие ме смазахте.

– Не. Опитвам се да открия истинските пътеки на онези събития. Гала се е родил в бедно семейство. Дълги години е тънал в мизерия, докато най-после успял да извоюва някаква известност. За мъдрец и за светеца бедността може да представлява идеална среда. Но не и за желанията и въображението на Гала. И тогава той си отмъстил за несправедливостта на света, погубвайки собствения си живот и унизявайки таланта си, към който се отнесъл като към стока. Този отмъстителен порив сте предизвикали и вие, и госпожа Гаса. Подчертавам, че не искам да ви обвинявам, а само да свържа донякъде със събитията. Естествено, споменатите причини са предполагаеми (и нито един закон в нашето общество не ги осъжда), докато Гала е нарушил наказателния закон. И е пак не бива да забравяме, че за нарушенията той плати с живота си...

– Извинете, господин Гара... може би ще сметнете, че е дръзко...

– След като вие сам се подложихте на моя разпит, било най-малко неучтиво да не отговоря на въпросите, които бихте ми задали...

– Исках да ви попитам дали пишете... дали създавате литература...

– Инспекторът се усмихна тъжно. – Знам – продължи Гама с трепет в гласа, какъвто не беше прозвучал досега, – че има чувствителни души, които създават нежни, недоловими мелодии тайно, именно защото са деликатни създания... Възможно е да ви учуди, че твърдят ми характер е в състояние да възприеме подобни... мълчаливи послания. Едно трепетно мълчание понякога е по-близко до съсредоточаването, отколкото всяко слово. И както има гении на кратките форми и на епичните произведения (мисля, че така ги нарекохте), има и гении на мълчанието.

- Благодаря – промълви Гара.
- Вероятно ви се стори странно, че ви зададох подобен въпрос.
- Не съвсем...

– И все пак е удивително, че в продължение на един час под ваше влияние чувството за вина се луташе от единия към другия... Колкото и да са безпристрастни вашите аргументи, ако не бяхте ги осветили, щяха да останат невидими. Ето защо ви попитах дали пишете...

– Прав сте, моите разсъждения зависят от възпитанието, което съм получил. Майка ми беше калвинистка и чувството за вина изпълни детството ми. За съществуващото зло е виновен целият свят. А що се отнася до писането, може би някой ден ще ви покажа нещо. Но сега мога да ви разясня една мисъл, за да схванете... виждането ми. Вашата идея в статията се отнася до един извънземен посетител, взел образа на човек. Е, добре... Аз самият се изненадвам от начина, по който възприемам хората... Всеки един от тях ми се струва необяснима загадка, всеки един приемам като истински... извънземен посетител.

КРАЙ

© 1974 Адриан Рогоз
© 1982 Веселина Георгиева, превод от румънски

Adrian Rogoz
, 1974

Сканиране, разпознаване и начална редакция: Xesiona, 2008
Редакция и форматиране: Борис Борисов, 2008

Издание:

Адриан Рогоз. Цената на бездната
Сборник научнофантастични разкази и новели
Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна
Румънска, първо издание

Преводач от румънски: Веселина Георгиева, 1982
Библиотечно оформление: Богдан Мавродинов и Жеко Алексиев, 1979

Рисунка на корицата: Текла Алексиева, 1982
Рецензент Спаска Кануркова
Редактор Ася Къдрева

Художествен редактор Иван Кенаров
Технически редактор Пламен Антонов

Коректор Жулиета Койчева

Дадена за печат на 6.VI.1982 г. Подписана за печат на 15.X.1982 г. Излязла от печат
месец 19.XI.1982 г. Формат 70×100/32 Изд. № 1596 Печ. коли 22,50 Изд. коли 14,57

УИК 13,98 Цена 2 лв. ЕКП 95364 21531 5627-45-82

Държавна печатница „Балкан“, София

Adrian Rogoz. Prețul secant al genunii
Editura „Albatros“, 1974

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9475>]